

Міністерство освіти і науки України

**ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет менеджменту, адміністрування та права

Кафедра менеджменту, бізнесу і адміністрування

КОНТРОЛЬ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ

**Методичні вказівки
для самостійної роботи
здобувачів другого (магістерського) рівня
вищої освіти денної та заочної форми навчання
спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування»**

Харків 2024

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет менеджменту, адміністрування та права
Кафедра менеджменту, бізнесу і адміністрування

КОНТРОЛЬ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ

Методичні вказівки
для самостійної роботи
здобувачів другого (магістерського) рівня
вищої освіти денної та заочної форми навчання
спеціальності 281 «Публічне управління
та адміністрування»

Затверджено
рішенням
Науково-методичної ради
факультету МАП
Протокол № 7
від 12.03.2024 р.

Харків 2024

УДК 351.9(072)
К-68

Схвалено
на засіданні кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Протокол № 7 від 27.02.2024р.

Рецензенти:

Ю. І. Данько, проректор з наукової роботи Сумського національного аграрного університету, доктор економічних наук, професор;

В. С. Ніценко, доктор економічних наук, професор кафедри підприємництва та маркетингу Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

К-68 Контроль в публічному управлінні та адмініструванні: методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» /Упорядник: С.С. Ткачова – Харків: [б. в.], ДБТУ, 2024 – 40 с.

Видання призначене для представлення програми самостійної роботи з дисципліни «Контроль в публічному управлінні та адмініструванні» за темами: методологічні засади організації контролю в сфері публічного управління та адміністрування; принципи контролю в публічному управлінні та адмініструванні; світові стандарти системи контролю, досвід здійснення контролю в публічному управлінні та адмініструванні в зарубіжних країнах; розвиток системи контролю у сфері публічного управління та адміністрування в Україні; організаційні засади здійснення контролю в органах публічної влади України; основні шляхи забезпечення ефективного функціонування внутрішнього контролю; контроль з боку органів місцевого самоврядування.

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної і заочної форм навчання спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

УДК 351.9(072)

Відповідальна за випуск: Ю.М. Сагачко, канд. екон. наук, доцент

© Ткачова С. С., 2024
© ДБТУ, 2024

ЗМІСТ

Вступ	5
Структура навчальної дисципліни	6
Завдання для самостійної роботи	7
Тема 1 Методологічні засади організації контролю в сфері публічного управління та адміністрування	7
Тема 2 Принципи контролю в публічному управлінні та адмініструванні	11
Тема 3 Світові стандарти системи контролю. Досвід здійснення контролю в публічному управлінні та адмініструванні в зарубіжних країнах	14
Тема 4 Розвиток системи контролю у сфері публічного управління та адміністрування в Україні	17
Тема 5 Організаційні засади здійснення контролю в органах публічної влади України	21
Тема 6 Основні шляхи забезпечення ефективного функціонування внутрішнього контролю	25
Тема 7 Контроль з боку органів місцевого самоврядування	29
Методи контролю	35
Методичне забезпечення	36
Рекомендована література	37
Електронні інформаційні ресурси	39

ВСТУП

Підвищення ефективності публічного управління та адміністрування є одним із стратегічних завдань розвитку держави. Суттєва роль у цьому належить контрольній діяльності. Підвищення ефективності застосування контролю у публічному управлінні та адмініструванні неможливе без належної організації цієї діяльності та розробки ефективних систем контролю та аудиту. Повинні бути використані новітні досягнення сучасних техніко-технологічних і організаційних рішень у таких системах, застосування форм і методів забезпечення їх ресурсами, що, у свою чергу, неможливе без знання основ контрольної діяльності.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Контроль у публічному управлінні та адмініструванні» є формування системи знань з методології розроблення, застосування та розвитку контролю, як ефективного засобу задовільного публічного управління та адміністрування в умовах обмеженості ресурсів. Основним завданням вивчення дисципліни «Контроль у публічному управлінні та адмініструванні» є вивчення основних положень, концепцій, методів, понять і підходів, що використовуються в світовій практиці у контрольній діяльності у публічному управлінні та адмініструванні, освоєння процедур розроблення, порівняння, обґрунтування та застосування систем контролю з боку державних органів влади та органів місцевого самоврядування.

Вивчення дисципліни «Контроль у публічному управлінні та адмініструванні» дозволить здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» денної і заочної форми навчання опанувати засади контрольної діяльності у публічному управлінні та адмініструванні, ознайомитись з головними концептуальними методами і підходами, які використовуються в Україні, а також у відповідній світовій практиці.

У методичних вказівках за кожною темою дисципліни подано перелік питань, що вивчаються, список рекомендованої літератури, завдання для самостійної роботи, тестовий тренінг. В якості завдань для самостійної роботи здобувачам пропонуються практичні завдання з організації системи контролю в органі публічної влади; завдання, які передбачають збір, систематизацію та аналіз інформації за вказаними питаннями; також передбачається робота з кейсами. Здобувачам пропонуються завдання з отримання неформальної освіти за темами дисципліни.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів та тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	Загальний обсяг	аудиторних					Самостійна робота	Загальний обсяг	аудиторних				Самостійна робота
		усього	в тому числі			усього			в тому числі				
лекції			лабораторні	практичні	лекції				лабораторні	практичні			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1 Основи організації контролю в публічному управлінні та адмініструванні													
Тема 1 Методологічні засади організації контролю в сфері публічного управління та адміністрування	15	6	2		4	9	13	2	1		1	11	
Тема 2 Принципи контролю в публічному управлінні та адмініструванні.	12	4	2		2	8	13	2	1		1	11	
Тема 3 Світові стандарти системи контролю. Досвід здійснення контролю в публічному управлінні та адмініструванні в зарубіжних країнах.	12	4	2		2	8	13	2	1		1	11	
Тема 4 Розвиток системи контролю у сфері публічного управління та адміністрування в Україні.	12	4	2		2	8	13	2	1		1	11	
Разом за розділом 1	51	18	8		10	33	52	8	4		4	44	
Розділ 2 Здійснення контролю в публічному управлінні та адмініструванні													
Тема 5 Організаційні засади здійснення контролю в органах публічної влади країни	13	4	2		2	9	12	1			1	11	
Тема 6 Основні шляхи забезпечення ефективного функціонування внутрішнього контролю	13	4	2		2	9	13	2	1		1	11	
Тема 7 Контроль з боку органів місцевого самоврядування	13	4	2		2	9	13	1	1			12	
Разом за розділом 2	39	12	6		6	27	38	4	2		2	34	
Всього годин	90	30	14		16	60	90	12	6		6	78	

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/ф	з/ф
Розділ 1 Основи організації контролю в публічному управлінні та адмініструванні			
1	Методологічні засади організації контролю в сфері публічного управління та адміністрування	9	11
2	Принципи контролю в публічному управлінні та адмініструванні	8	11
3	Світові стандарти системи контролю. Досвід здійснення контролю в публічному управлінні та адмініструванні в зарубіжних країнах	8	11
4	Розвиток системи контролю у сфері публічного управління та адміністрування в Україні	8	11
Розділ 2 Здійснення контролю в публічному управлінні та адмініструванні			
5	Розвиток системи контролю у сфері публічного управління та адміністрування в Україні	9	11
6	Основні шляхи забезпечення ефективного функціонування внутрішнього контролю	9	11
7	Контроль з боку органів місцевого самоврядування	9	12
	Разом	60	78

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 1 МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ В СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Сутність поняття «контролю». Контроль як обов'язкова функція публічного управління та адміністрування. Класичний процес контролю: схема та характеристика складових. Основні завдання контролю. Контроль як зв'язуючий елемент процесу управління. Класифікація контролю у публічному управлінні та адмініструванні: види та їх характеристика. Стадії контрольної діяльності. Органи влади, які здійснюють контроль. Сутність та особливості відомчого, міжвідомчого та надвідомчого видів контролю.

Рекомендована література: [1-3; 5-7].

Питання теми

1.1. Сутність поняття «контролю». Місце та роль контролю в процесі управління.

1.2. Класифікація та характеристика видів контролю.

Завдання для самостійної роботи

1. У мережі Інтернет знайти по 2-3 реальних приклади використання на практиці внутрішнього (відомчого), міжвідомчого та надвідомчого контролю за останні 3 роки.

2. Сформувати кейс за кожним з обраних прикладів на підставі обраної інформації.

3. Підготуватися до презентації результатів виконаних завдань на семінарському занятті.

Тестовий тренінг

1. Контроль у публічному управлінні та адмініструванні – це:

- а) обов'язкова функція публічного управління та адміністрування;
- б) елемент зворотного зв'язку у системі публічного управління та адміністрування;
- в) процес забезпечення досягнення організацією своїх цілей;
- г) всі відповіді є вірними.

2. До елементів процесу класичного контролю не відноситься:

- а) бажане виконання (стандарт);
- б) реалізація управлінського рішення;
- в) порівняння фактичного виконання із стандартними показниками;
- г) коригування.

3. Основними завданнями контролю є:

- а) адаптування до змін оточуючого середовища; обмеження нагромадження помилок;
- б) подолання складних організаційних проблем; мінімізація витрат;
- в) вірними є варіанти а і б;
- г) перевірка професіоналізму керівників та персоналу; упередження невдалих дій.

4. Процес контролю спрямований на виявлення:

- а) якості управлінського рішення;
- б) достовірності наявної інформації про стан об'єкта управління;
- в) достовірності інформації, використаної під час прийняття управлінського рішення;

г) правильності планування.

5. Контроль і перевірка виконання управлінського рішення надає:

- а) оперативну інформацію, яка відтворює стан справ на підконтрольному об'єкті;
- б) оперативну інформацію про недоліки в прийнятих управлінських рішеннях;
- в) оперативну інформацію про недоліки в організації виконання;
- г) всі відповіді є вірними.

6. У процесі переходу від адміністративно-командної системи управління до ринкових відносин контроль в Україні зазнав суттєвих змін. В якому варіанті подано невірну відповідь?

- а) втратив своє значення відомчий контроль;
- б) контроль все більше набирає ознак формального;
- в) зросло значення якісного (експертного) контролю;
- г) в основному був зорієнтований на перевірку та оцінку кінцевих результатів діяльності.

7. Контроль класифікується за часом здійснення на:

- а) попередній; поточний; підсумковий;
- б) систематичний; періодичний;
- в) суцільний; вибіркового;
- г) зовнішній; внутрішній.

8. Контроль класифікується за спрямованістю контрольних дій на:

- а) попередній, поточний, підсумковий;
- б) систематичний, періодичний;
- в) зовнішній, внутрішній;
- г) суцільний, вибіркового.

9. У сфері публічного управління та адміністрування контроль здійснюється за такими основними напрямками діяльності:

- а) дотримання законодавства;
- б) використання державних ресурсів;
- в) підбір та розстановка кадрів у публічному секторі;
- г) всі відповіді є вірними.

10. Основні стадії контрольної діяльності - це:

- а) підготовча;
- б) інформаційна;
- в) центральна;
- г) підсумкова.

11. Контроль у публічному управлінні та адмініструванні неможливо класифікувати за:

- а) обсягами отриманих результатів;
- б) органами, які його здійснюють; підконтрольними об'єктами;
- в) загальною сферою діяльності; предметною сферою діяльності;
- г) напрямками втручання в оперативну діяльність підконтрольної структури.

12. Органи, які здійснюють контроль, поділяються на такі групи:

- а) органи законодавчої влади; органи виконавчої влади;
- б) судові органи; спеціальні контролюючі органи;
- в) органи місцевого самоврядування;
- г) всі відповіді є вірними.

13. До характеристик внутрішнього контролю не відноситься:

- а) здійснюється всередині органу публічної влади;
- б) є одним з основних засобів забезпечення законності і дисципліни в публічному управлінні та адмініструванні;
- в) має ознаки фінансового контролю;
- г) є обов'язковим елементом, важливою функцією будь-якого керуючого органу.

14. Предмет відомчого контролю має декілька складових. У визначенні якої складової допущено помилку:

- а) організація та функціонування відносин усередині об'єкта;
- б) стан справ у зовнішніх структурах органів публічної влади;
- в) отримання необхідного обсягу інформації, аналіз якої надає змогу найбільш доцільно та раціонально вирішити питання подальшого розвитку різних сфер управління;
- г) виявлення способів досягнення оптимізації роботи управлінських структур.

15. Форми здійснення відомчого контролю - це:

- а) ревізії; перевірки;
- б) подача документів; звіти;
- в) обстеження; попередній аналіз управлінських рішень;
- г) всі відповіді є вірними.

16. Основними напрямками відомчого контролю є:

- а) контроль з боку органів публічного управління за сферою виробництва та надання послуг;
- б) контроль з боку вищих органів публічного управління за управлінськими структурами нижчого рівня;
- в) вірними є варіанти а і б;

г) усі сфери управлінської діяльності.

17. Сутність міжвідомчого контролю полягає у декількох характеристиках. Яка характеристика серед зазначених є зайвою?

- а) притягнення тільки до адміністративної відповідальності;
- б) забезпеченні дотримання загальнообов'язкових вимог для міністерств, державних комітетів, відомств, підприємств, установ і організацій;
- в) проведенні контролю органами іншої відомчої належності;
- г) контролі з боку міністерств, державних комітетів, служб, інших відомств та їх структурних підрозділів, що мають міжвідомчі повноваження.

18. Засоби та методи оцінювання результатів контролю – це:

- а) нормативно-правові та організаційно-розпорядчі документи; інструкції;
- б) наради; протоколи; доповіді; договори, угоди; регламенти; плани, графіки;
- в) інформаційно-аналітичні, пояснювальні та службові записки; акти прийому-передачі; звіти;
- г) всі відповіді є вірними.

19. Якими органи державної влади здійснюється надвідомчий контроль?

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) місцевими державними адміністраціями; органами місцевого самоврядування;
- в) вірними є варіанти а і б;
- г) немає вірної відповіді.

20. До якої відповідальності можна притягти порушника за результатами здійснення надвідомчого контролю?

- а) до кримінальної;
- б) до адміністративної;
- в) до адміністративної і кримінальної;
- г) немає вірної відповіді.

ТЕМА 2 ПРИНЦИПИ КОНТРОЛЮ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ

Принципи управління, що безпосередньо стосуються функції контролю у сфері публічного управління та адміністрування: публічності державного управління, випереджуючого стану управління, ефективності контролю, наявності нормативів, комплексності, дієвості, системності, компетентності, об'єктивності, гласності, паралельних повноважень, зворотного зв'язку та

моніторингу. Принципи контролю у публічному управлінні та адміністрування за науковим підходом Г. Груби. Сутність методу «управління за цілями». Етапи управління за цілями. Труднощі застосування методу «управління за цілями» на практиці. Переваги та недоліки методу «управління за цілями».

Рекомендована література: [1-3; 5-7].

Питання теми

2.1. Характеристика принципів контролю в публічному управлінні та адмініструванні.

2.2. Метод «управління за цілями».

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитися з науковою статтею Василюк С. на тему: «Застосування концепції менеджменту «управління за цілями» на державних підприємствах» за посиланням: <https://em.duit.in.ua/index.php/home/article/view/119/116>.

2. За результатами ознайомлення з публікацією необхідно відповісти на такі запитання:

2.1. Який метод запропоновано додати до методу «управління за цілями» для підвищення ефективності управління організацією?

2.2. Результати якого дослідження оприлюднено у публікації? Які висновки зроблено за результатами проведеного дослідження?

2.3. Які практичні рекомендації сформовано в публікації щодо покращення процесу досягнення цілей в державній службі з використанням методу «управління за цілями»?

Тестовий тренінг

1. До принципів, що стосуються функції контролю, не відносяться:

- а) публічності державного управління; орієнтації контролю на майбутнє;
- б) ефективності; наявності нормативів; комплексності; системності;
- в) об'єктивності; компетентності; дієвості; гласності; паралельних повноважень; зворотного зв'язку;
- г) обережності; детальності; доступності.

2. Принцип публічності державного управління не передбачає:

- а) доступність державного управління для громадян, зокрема, через їх участь у виборі до складу владних структур;
- б) відкритість функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування;
- в) врахування у ньому громадської думки;
- г) судовий контроль при здійсненні управлінських процесів за дотриманням конституційних і законодавчих норм.

3. Який принцип контролю спрямований на гарантування досягнення цілей управління шляхом своєчасного коригування планів?

- а) публічності державного управління;
- б) принцип випереджуючого стану управління;
- в) принцип паралельних повноважень;
- г) зворотного зв'язку.

4. За яким принципом контролю вважається, що обов'язковою умовою ефективного контролю є наявність об'єктивних, чітких та зручних для використання стандартів?

- а) принцип наявності нормативів;
- б) принцип випереджуючого стану управління;
- в) принцип паралельних повноважень;
- г) зворотного зв'язку.

5. За допомогою яких принципів можна подолати причини негативного ставлення до контролю в публічному управлінні та адмініструванні?

- а) публічності державного управління; орієнтації контролю на майбутнє;
- б) ефективності; наявності нормативів;
- в) комплексності; компетентності; дієвості; гласності; системності;
- г) обережності; детальності; доступності.

6. Основними етапами реалізації методу «управління за цілями» є:

- а) розроблення чітких формулювань цілей;
- б) формування реалістичних планів досягнення цілей;
- в) систематичне відстеження та оцінювання результатів управління;
- г) всі відповіді є вірними.

7. Причинами труднощів у реалізації методу «управління за цілями» є:

- а) незацікавленість і відсутність підтримки з боку вищого керівництва;
- б) відсутність належної індивідуальної мотивації;
- в) протидія підлеглих посиленню контролю над ними;
- в) труднощі у постановці чітких, конкретних цілей, а відповідно й вимог.

8. Принципами забезпечення ефективного контролю не є:

- а) чесність; працелюбність;
- б) комплексність; дієвість;
- в) системність; компетентність;
- г) об'єктивність; гласність.

9. Роль зворотного зв'язку в управлінні:

- а) запобігання або коригування розбіжностей між метою й здобутими результатами;

- б) передбачає повний або вибірковий контроль, аналіз та оцінку діяльності як об'єкта, так і суб'єкта управління;
- в) дає змогу відслідковувати реакцію об'єкта управління на впливи суб'єкта управління;
- г) всі відповіді є вірними.

10. Який принцип застосовується у взаємодії всіх гілок влади – вищих, центральних та місцевих органів державної влади?

- а) публічності державного управління;
- б) принцип випереджуючого стану управління;
- в) принцип паралельних повноважень;
- г) зворотного зв'язку.

ТЕМА 3

СВІТОВІ СТАНДАРТИ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ. ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Директива стандартів внутрішнього контролю, розроблена Міжнародною організацією вищих аудиторських установ (МОВАУ). Внутрішній контроль і контроль менеджменту. Система внутрішнього контролю. Основні стандарти внутрішнього контролю. Детальні стандарти внутрішнього контролю.

Організаційні форми контролю адміністративних органів: міжнародний досвід. Парламентський контроль. Головне контрольне управління США. Державна ревізійна комісія парламенту Норвегії. Служба Генерального ревізора парламенту Канади. Національна Лічильна палата Франції. Верховна Палата Контролю Польщі. Контроль у системі виконавчої влади. Ієрархічність у здійсненні контролю. Міністерства і центральні відомства (публічні корпорації) Великої Британії. Контрольні повноваження над органами місцевого самоврядування. Уповноважені у відомстві земель Німеччини для нагляду за виконанням федеральних законів. Досвід Великої Британії, Швеції, Німеччини у створенні вищої аудиторської установи країни.

Рекомендована література: [1-3; 5-7].

Питання теми

3.1. Характеристика Директиви стандартів внутрішнього контролю.

3.2. Міжнародний досвід здійснення контролю в публічному управлінні та адмініструванні.

Завдання для самостійної роботи

Організуйте систему функціонального контролю в органі публічної влади, в якому Ви працюєте (працювали або проходили практику) або який Ви обрали для вирішення цього завдання.

Методичні вказівки до вирішення завдання:

- 1) ознайомтеся з чинним законодавством, що регламентує вирішення поставленого завдання;
- 2) проаналізуйте чинну структуру органу публічної влади;
- 3) проаналізуйте функції окремих підрозділів;
- 4) визначте контролюючий підрозділ (або посадову особу з відповідними повноваженнями);
- 5) запропонуйте або опишіть приклади діючої методики функціонального контролю;
- 6) наведіть приклад можливого застосування даної методики в умовах Вашої роботи;
- 7) визначте спосіб оцінювання отриманих результатів керівництвом;
- 8) визначте можливі прояви реакції керівництва за результатом такого оцінювання.

Кейс

Неформальна освіта

На платформі онлайн-освіти Prometheus подано освітній курс:

«Доступ до публічної інформації: від А до Я» за посиланням:
https://prometheus.org.ua/course/course-v1:COE+PI101+2017_T1?_gl=1*1q6596m*_ga*OTc1MTE3MDI0LjE2ODgxNDQ5MDY.*_ga_62JY148LQZ*MTcwOTkxNzMyNy4yMS4xLjE3MDk5MTc3MTIuNTMuMC4w.

Завдання до кейсу

1. Для самостійного вивчення вказаного курсу необхідно зареєструватися на платформі Prometheus, пройти навчання, отримати сертифікат про успішне завершення серіалу.

2. Підготуватися до обговорення на семінарському занятті структури курсу, його змісту, форм подання матеріалів, отриманих знань, практичних рекомендацій, компетенцій, змісту та результатів тестування.

Тестовий тренінг

1. Який варіант з наведених не відноситься до основних стандартів внутрішнього контролю?

- а) розподіл обов'язків;

- б) обґрунтована впевненість;
- в) підтримуюче ставлення;
- г) чесність та компетентність.

2. Який з наведених варіантів помилково віднесений до детальних стандартів внутрішнього контролю?

- а) документація;
- б) швидка та належна фіксація операцій і заходів;
- в) завдання контролю;
- г) розподіл обов'язків.

3. До етапів аудиторської оцінки відносяться:

- а) оцінка вірогідності невірного використання ресурсів; визначення доречних типів внутрішнього контролю;
- б) аналіз вже відомої інформації про ефективність контролю; оцінка адекватності його розробки;
- в) перевірка ефективності контролю; звітування про результати оцінки внутрішнього контролю;
- г) всі відповіді є вірними.

4. До різновидів контролю менеджменту не відносяться:

- а) контроль до аудиту; спільні аудиторські контролю; контроль після аудиту;
- б) ситуаційний, систематичний, неупереджений;
- в) попередній, поточний, заключний контроль;
- г) конституційний, адміністративний, фінансовий, функціональний контроль.

5. Яке з основних завдань системи внутрішнього контролю вказано помилково?

- а) сприяння організованій, економічній, продуктивній та ефективній діяльності;
- б) захист ресурсів від непотрібних витрат, зловживань, невірного управління, помилок, шахрайства та інших порушень;
- в) дотримання законів, положень і директив керівництва;
- г) всі відповіді є вірними.

6. З міжнародного досвіду до організаційних форм державного контролю відносяться:

- а) Головне контрольне управління Конгресу США; Національна ревізійна рада Великобританії;
- б) Генеральний контролер у Канаді; Лічильні палати у ФРН, Франції та Угорщині
- в) вірними є варіанти а і б;

г) немає вірної відповіді.

7. Який вид контролю пов'язаний з основною діяльністю організації, політикою, процедурами і методами, необхідними службовцям для досягнення завдань організації?

- а) функціональний;
- б) адміністративний;
- в) фінансовий;
- г) конституційний.

8. Який вид контролю включає у себе процедури і документацію щодо процесу прийняття рішень, яким керуються у своїй діяльності службовці для досягнення завдань організації?

- а) функціональний;
- б) адміністративний;
- в) фінансовий;
- г) конституційний.

9. Директива стандартів внутрішнього контролю, розроблена Міжнародною організацією вищих аудиторських установ (МОВАУ), складається з основних та детальних стандартів. Якою є їх кількість?

- а) 6 основних стандартів і 5 детальних стандартів;
- б) 3 основних стандартів і 5 детальних стандартів;
- в) 5 основних стандартів і 6 детальних стандартів;
- г) 5 основних стандартів і 10 детальних стандартів.

10. Як у Директиві МОВАУ вживається термін «внутрішній контроль» по відношенню до терміну «контроль менеджменту»?

- а) внутрішній контроль вважається більш широким за термін «контроль менеджменту»;
- б) внутрішній контроль вважається більш вузьким за термін «контроль менеджменту»;
- в) внутрішній контроль ототожнюється з терміном «контроль менеджменту»;
- г) немає вірної відповіді.

ТЕМА 4

РОЗВИТОК СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УКРАЇНІ

Вимоги до єдиної системи державного контролю. Особливості публічного управління та адміністрування. Застосування паралельних повноважень та взаємного контролю в системі взаємодії гілок влади. Форми зовнішнього

контролю у сфері публічного управління в Україні. Характеристика та особливості реалізації конституційного, парламентського, судового, державного фінансового та громадського контролю, прокурорського нагляду. Функції міжгалузевого контролю з боку спеціальних центральних органів державного управління. Контрольні повноваження глави держави. Удосконалення контролю, пов'язане з проведенням адміністративної реформи в Україні.

Рекомендована література: [1-3; 5-7; 8-10; 28-36].

Питання теми

- 4.1. Функції контролю у сфері публічного управління та адміністрування.
- 4.2. Характеристика форм зовнішнього контролю.
- 4.3. Розвиток контролю у сфері державного управління.

Завдання для самостійної роботи №1

Організуйте систему адміністративного контролю в органі публічної влади, в якому Ви працюєте (працювали або проходили практику) або який Ви обрали для вирішення даного завдання.

Методичні вказівки до вирішення завдання:

- 1) ознайомтеся з чинним законодавством, що регламентує вирішення поставленого завдання;
- 2) визначте потрібну методику дій;
- 3) проаналізуйте чинну структуру органу публічної влади;
- 4) проаналізуйте функції окремих підрозділів;
- 5) запропонуйте або опишіть приклади діючої методики адміністративного контролю;
- 6) наведіть приклад можливого застосування даної методики в умовах Вашої роботи;
- 7) визначте спосіб оцінювання отриманих результатів керівництвом;
- 8) визначте можливі прояви реакції керівництва за результатом такого оцінювання.

Завдання для самостійної роботи №2

1. Проаналізуйте стан та визначте проблеми здійснення громадського контролю в Україні під час воєнного стану за наведеними посиланнями:

1. Громадський контроль у різних сферах під час воєнного стану: аналітичний огляд ситуації. URL:

<https://ccl.org.ua/ozon-post/analitychnyj-oglyad-sytuacziyi-z-gromadskym-kontrolem-riznyh-sfer-pid-chas-voyennogo-stanu/>.

2. Громадський контроль під час воєнного стану: як не допустити згорання демократії. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3682136-gromadskij-kontrol-pid-cas-voennogo-stanu-ak-ne-dopustiti-zgortanna-demokratii.html>.

3. Народовладдя на місцях під час воєнного стану. URL: <https://parlament.org.ua/2023/01/31/people-power-during-the-war/>.

4. Як громада може впливати на владу під час війни: 5 порад від експертом. URL: <https://rubryka.com/article/vplyvaty-na-vladu/>.

5. Відбудова України: як здійснюється державний, зовнішній та громадський контроль. URL: <https://kolo.news/category/suspilstvo/35860>.

2. Підготуйтеся до презентації результатів виконаного завдання та до обговорення на семінарському занятті.

Кейс ***Неформальна освіта***

На платформах онлайн-освіти представлено освітні курси та освітні серіали, присвячені розвитку сфери державного управління.

На платформі Prometheus подано освітні курси:

1) «Доступ до публічної інформації для громадських активістів» за посиланням: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:COE+PIPA101+2017_T3.

2) «Суспільні зміни через громадську діяльність» за посиланням: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+WARM101+2023_T2.

На платформі Дія.Освіта подано освітні серіали:

1) «Публічна служба» за посиланням: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/public-service>.

2) «Як побудувати дієву громадську організацію» за посиланням: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/how-to-build-an-efficient-civil-society-organization>.

Завдання до кейсу

1. Необхідно обрати один із вищевказаних освітніх проєктів, зареєструватися на платформі, пройти навчання, отримати сертифікат про успішне завершення курсу або серіалу.

2. Підготуватися до обговорення на семінарському занятті структури обраного курсу або серіалу, його змісту, форм подання матеріалів, отриманих знань, практичних рекомендацій, компетенцій, змісту та результатів тестування.

Тестовий тренінг

1. Серед вимог до єдиної системи державного контролю помилково вказаними є:

а) взаємно узгоджене проведення управлінського, фінансового та адміністративного контролю; незалежність підрозділів контролю в органах управління;

б) надання контрольній діяльності системності й плановості; запровадження вхідного, проміжного і підсумкового контролю;

в) диференціація документів за необхідним ступенем глибини контролю; співставлення і відповідність ієрархії рішень та ієрархії контролю;

г) встановлення жорстких стандартів контролю; чітке й надмірне документування; використання виключно паперових документів під час здійснення контролю.

2. Застосування паралельних повноважень та взаємного контролю у системі влади:

а) застосування парламентського контролю в системі законодавчої влади;

б) застосування конституційного та судового контролю в системі судової влади;

в) застосування функціонального, фінансового і прокурорського контролю на вищому, центральному та місцевих рівнях виконавчої влади;

г) всі відповіді є вірними.

3. Конституційний контроль виступає в формі:

а) попереднього контролю;

б) наступного контролю;

в) вірними є варіанти а і б;

г) заключного контролю.

4. За якими напрямками реалізується парламентський контроль?

а) всі відповіді є вірними;

б) контроль за виконанням Державного бюджету України;

в) здійснення контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України;

г) контроль за діяльністю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

5. Державний фінансовий контроль не здійснюється за:

а) виконанням державного бюджету та реалізацією державних програм;

б) перевіркою законності дій органів виконавчої влади;

в) використанням державних фінансових ресурсів;

г) ефективністю управлінської та фінансової діяльності структур виконавчої влади.

6. Реалізацію функцій міжгалузевого контролю покладено на:

а) Антимонопольний комітет України;

б) Державна інспекція з контролю за цінами;

в) Державний комітет стандартизації, метрології та сертифікації України;

г) всі відповіді є вірними.

7. Який вид контролю полягає у захисті прав та свобод людини, перевіряє законності дій органів виконавчої влади?

- а) судовий контроль;
- б) парламентський;
- в) конституційний;
- г) громадський.

8. Який вид контролю стосується додержання законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство та ін.?

- а) судовий контроль;
- б) парламентський;
- в) прокурорський нагляд;
- г) громадський.

9. До якої гілки влади відносяться контрольні повноваження Президента України, внесення подання про призначення Міністра оборони?

- а) до Верховної Ради України;
- б) до Кабінету Міністрів України;
- в) до системи судової влади;
- г) до системи прокуратури.

10. До якої гілки влади відносяться контрольні повноваження Президента України щодо призначення третини складу Конституційного Суду України?

- а) до Верховної Ради України;
- б) до Кабінету Міністрів України;
- в) до системи судової влади;
- г) до системи судової влади та прокуратури.

ТЕМА 5

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

Реалізація загальної та спеціальної функцій контролю органами публічної влади. Загальний контроль у межах повноважень. Відмінність контролю, що здійснюють законодавча та виконавча влада. Особливості контролю на різних рівнях публічної влади. Внутрішній контроль в органах виконавчої влади. Основні об'єкти внутрішнього контролю в органах виконавчої влади. Основні засади правової регламентації внутрішнього контролю. Контроль за наданням громадянам необхідних управлінських послуг та забезпечення захисту їх прав і

свобод. Інформаційно-аналітичне забезпечення контролю. Фінансовий контроль, його місце та роль у системі публічного управління та адміністрування. Види фінансового контролю. Система попереджень і перевірок контролюючими органами. Сучасні зміни у системі фінансового контролю. Напрями удосконалення контролю у публічному управлінні та адмініструванні.

Рекомендована література: [1-7;11-14; 23-27].

Питання теми

5.1. Характеристика контролю в органах виконавчої влади.

5.2. Фінансовий контроль: сутність, стан та необхідність реформування.

5.3. Напрями удосконалення контролю в публічному управлінні та адмініструванні.

Завдання для самостійної роботи

Охарактеризуйте систему фінансового контролю в органі публічної влади, в якому Ви працюєте (працювали або проходили практику) або який Ви обрали для вирішення даного завдання.

Методичні рекомендації до вирішення завдання:

1) ознайомтеся з чинним законодавством, що регламентує вирішення поставленого завдання;

2) визначте, хто може здійснювати фінансовий контроль в обраному Вами органі публічної влади;

3) наведіть 2-3 варіанти можливого проведення фінансового контролю у Вашому або обраному Вами органі публічної влади;

4) запропонуйте або опишіть потрібну процедуру дій;

5) охарактеризуйте спосіб оцінювання отриманих результатів фінансового контролю;

8) визначте можливі наслідки за результатом такого контролю.

Кейс

Неформальна освіта

На платформі Дія.Освіта подано освітній серіал:

«Цифровізація державного сектору» за посиланням:
<https://osvita.dii.gov.ua/courses/digitalisation-in-public-sector>.

Завдання до кейсу

1. Для самостійного вивчення вказаного освітнього серіалу необхідно зареєструватися на платформі Дія.Освіта, пройти навчання, отримати сертифікат про успішне завершення серіалу.

2. Підготуватися до обговорення на семінарському занятті структури серіалу, його змісту, форм подання матеріалів, отриманих знань, практичних рекомендацій, компетенцій, змісту та результатів тестування.

Тестовий тренінг

1. Державний контроль, залежно від повноважень органів, що його здійснюють, поділяється на:

- а) загальний; функціональний (надвідомчий, відомчий, спеціальний);
- б) систематичний; періодичний;
- в) суцільний; вибірковий;
- г) зовнішній; внутрішній.

2. Основними об'єктами внутрішнього контролю в публічному управлінні та адмініструванні є:

- а) реалізація єдиної державної політики у різних сферах; права і свободи громадян;
- в) надання державних (управлінських) послуг; відповідність фактичній діяльності органів публічної влади;
- в) дотримання норм законодавства;
- г) всі відповіді є вірними.

3. Удосконалення публічного контролю повинна здійснюватися за напрямками:

- а) чіткого окреслення предмету державного контролю; законодавчого відмежування контролю від інших близьких за формами та цілями видів діяльності;
- б) всі відповіді є вірними;
- в) перегляду системи контролюючих органів; розробки механізму взаємодії контролюючих органів між собою та з правоохоронними органами;
- г) подальшої деталізації у нормативних актах принципу законності; удосконалення та законодавчого закріплення контрольних проваджень.

4. Загальний контроль здійснюється:

- а) органами законодавчої влади;
- б) органами виконавчої влади;
- в) органами законодавчої та виконавчої влади;
- г) органами законодавчої, виконавчої та судової влади.

5. Який орган державної влади спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади, тобто здійснює контроль за всіма ланками виконавчої влади?

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Верховна Рада України;
- в) Президент України;
- г) Конституційний Суд України.

6. За якими характеристиками державний контроль, який здійснюється місцевими органами виконавчої влади та територіальними органами міністерств, відрізняється від контролю, який здійснюється центральними органами виконавчої влади?

- а) має значно менший обсяг;
- б) найбільш наближений до контрольованих об'єктів;
- в) вірними є відповіді а і б;
- г) має більш вагоме значення.

7. За якими характеристиками державний контроль, який здійснюється центральними органами виконавчої влади, відрізняється від контролю, який здійснюється центральним органом виконавчої влади?

- а) має більш вагоме значення;
- б) відіграє важливу роль у зміцненні законності, виконавської дисципліни;
- в) відіграє важливу роль у підвищенні рівня організованості й порядку в сфері державного управління;
- г) вірними є варіанти б і в.

8. Чим зумовлена особлива увага до контролю у сфері виконавчої влади?

- а) характером діяльності її органів та посадових осіб;
- б) вірними є варіанти а, в, г;
- в) потребою у постійному зворотному зв'язку за динамікою розвитку суспільних відносин у різних сферах;
- г) необхідністю контролю за поведінкою учасників.

9. У залежності від галузей, сфер діяльності та суб'єктів, що здійснюють контроль у системі виконавчої влади, виділяють:

- а) фінансовий контроль; митний, статистичний, антимонопольний та інші;
- б) контроль за виконанням управлінських рішень та дотриманням виконавчої дисципліни;
- в) контроль у сфері природоохоронної діяльності;
- г) всі відповіді є вірними.

10. На які види поділяється фінансовий контроль?

- а) вірними є відповіді б, в, г;
- б) банківський;
- в) податковий;
- г) бюджетний.

ТЕМА 6 ОСНОВНІ ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

Шляхи підвищення ефективності внутрішнього контролю: сутність та характеристика. Вимоги до внутрішнього контролю. Людський чинник у забезпеченні ефективності внутрішнього контролю. Ставлення керівництва до контролю. Обов'язки керівника щодо забезпечення контролю. Власний приклад дотримання вимог контролю. Організаційні зміни як чинник впливу на ефективність системи контролю. Постійна перевірка та удосконалення системи контролю. Створення спеціальних підрозділів. Звітність як елемент функції контролю в управлінській діяльності. Розробка чіткої системи звітності та її перевірки. Види звітності в організації. Напрями підвищення ефективності внутрішнього контролю: розвиток цифрової трансформації, неформальної освіти для працівників сфери публічного управління та адміністрування.

Рекомендована література: [1-3; 5-7; 9-11; 35-36].

Питання теми

- 6.1. Внутрішній контроль: забезпечення ефективного функціонування.
- 6.2. Напрями підвищення ефективності внутрішнього контролю.

Завдання для самостійної роботи

Кейс №1

01.12.2023 р. Кабінет Міністрів України ухвалив постанову, яка дає змогу запустити сервіс «Дія.Офіс» для посадовців». Це допоможе цифровізувати й автоматизувати роботу працівників органів виконавчої влади та Секретаріату Кабміну. Так, після запуску сервісу посадові особи та працівники державних установ зможуть у «Дії»: мати електронне посвідчення держслужбовця; проводити опитування та користуватися сервісами, які підвищують ефективність комунікації між держслужбовцями; авторизуватися на корпоративних ресурсах за допомогою Дія.Підпису, що підвищить безпеку доступу до важливих документів чи файлів. Крім того, «Дія.Офіс» надасть змогу переглядати інформацію про структуру державних органів та відповідальних за напрями, що

збільшить прозорість їхньої роботи. Пізніше з'явиться функціонал, де кожен українець зможе слідкувати за виконанням планів міністерств, відстежувати ефективність держслужбовців та бачити прогрес по місяцях.

Дія для держслужбовців: Уряд підтримав запуск сервісу Дія.Офіс. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/diya-dlya-derzhsluzhbovtsiv-uryad-pidtrimav-zapusk-servis-u-diyaofis>.

Завдання до кейсу

1. Ознайомитись з інформацією кейсу №1 та із додатковою інформацією за вказаним посиланням.

2. Надати відповіді на запитання: як зміниться система контролю в публічному управлінні та адмініструванні з впровадженням сервісу «Дія. Офіс» для посадовців.

3. Чи потребуватимуть працівники державної служби, органів місцевого самоврядування підвищення кваліфікації?

4. Підготуватися до обговорення матеріалів кейсу на семінарському занятті.

Кейс №2

Оновлення електронного суду (е-Суду) надасть змогу громадянам подавати позови, отримувати документи та розглядати справи онлайн у зручний час, а суддям – не друкувати тисячі паперів, проводити засідання у форматі відеоконференцій та економити час. Основа цифровізації судової сфери – Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система (ЄСІТС). Завдяки трансформації електронного суду українці зможуть: звертатися до суду онлайн у зручний час 24/7; отримувати судові рішення в електронній формі; подавати докази; сплачувати штрафи, вносити та повертати судові збори та застави; подавати процесуальні документи та повідомляти про події; ознайомлюватися з матеріалами електронної судової справи; переглядати відкриті дані та реєстри; аналізувати судову практику й ефективність роботи судів. Зараз в е-Суді вже доступні електронний кабінет, можливість відеоконференцій та документообігу онлайн. Частина сервісів для громадян будуть доступні в окремому е-кабінеті, а частина – у Дії. Нині здійснюється робота над поданням електронного виконавчого документу по судовій справі до Автоматизованої системи виконавчого провадження (АСВП) для виконання судового рішення. Необхідно зазначити, що судові сповіщення, судові рішення та судові штрафи вже є в Дії. Сервісами користуються 50 тис. працівників суду й судових організацій та більш ніж 6,7 млн громадян, адвокатів, нотаріусів, слідчих органів та представників бізнесів. Кількість судових рішень, які розглядалися за період 2021–2023 рр., становила 16 904 405. Отже, е-Суд – це важлива частина Державної антикорупційної програми на 2023–2025 рр. Його впровадження дасть змогу мінімізувати корупційні ризики та зробити судову сферу більш прозорою й ефективною.

Цифровізація судової сфери: працюємо над оновленою концепцією е-Суду.
URL: <https://thedigital.gov.ua/news/tsifrovizatsiya-sudovoi-sferi-pratsyuemo-nad-onovlenoyu-kontseptsiyu-e-sudu>.

Завдання до кейсу

1. Ознайомитись з інформацією кейсу №2 та із додатковою інформацією за вказаним посиланням.
2. Надати відповіді на запитання: як зміниться система контролю в публічному управлінні та адмініструванні з оновленням електронного суду.
3. Які складнощі можуть негативно впливати на цифровізацію судової сфери і на удосконалення системи контролю?
4. Підготуватися до обговорення матеріалів кейсу на семінарському занятті.

Кейс №3 Неформальна освіта

На платформі Дія.Освіта подано освітні серіали:

«Цифрова грамотність держслужбовців на базі Google: частина 1» за посиланням: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/civil-servants>.

«Цифрові держслужбовці» за посиланням: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-civil-servants>.

Завдання до кейсу

1. Для самостійного вивчення одного із вказаних курсів необхідно зареєструватися на платформі Дія.Освіта, пройти навчання, отримати сертифікат про успішне завершення серіалу.
2. Підготуватися до обговорення на семінарському занятті структури серіалу, його змісту, форм подання матеріалів, отриманих знань, практичних рекомендацій, компетенцій, змісту та результатів тестування.

Тестовий тренінг

1. Критеріями ефективного функціонування внутрішнього контролю

є:

- а) послідовно здійснюватися згідно з планом;
- б) бути економічно виправданим;
- в) враховувати людський чинник;
- г) всі відповіді є вірними.

2. Зважаючи на які причини вважається доцільним запровадження достатньо жорстких стандартів внутрішнього контролю для державних структур?

- а) зважаючи на їхній обсяг, різноманітність, кількість справ, чисельність документів;
- б) зважаючи на велику кількість нормативно-правових актів, положень та інструкцій, що стосуються їх діяльності;
- в) вірними є відповіді а і б;
- г) немає вірної відповіді.

3. Які характеристики стосуються спеціальних органів, що створюються для внутрішнього контролю в організаціях?

- а) вірними є відповіді б і в;
- б) вони є цінним джерелом надання рекомендацій та порад з питань його здійснення;
- в) вони не повинні підмінювати всю структуру внутрішнього контролю;
- г) вони ускладнюють діючу систему внутрішнього контролю.

4. Сутність поняття «звітність» можна визначити декількома характеристиками. Вкажіть ці характеристики.

- а) це система узагальнюючих показників, що характеризують стан і динаміку управління службовою діяльністю;
- б) вірними є відповіді а, в, г;
- в) це система узагальнюючих показників, що характеризують діяльність конкретного органу (підрозділу);
- г) це найважливіший елемент функції контролю в управлінській діяльності.

5. За змістом звітність в організації поділяють на такі види:

- а) статистична та описова;
- б) регулярна та епізодична;
- в) в письмовій та усній формі;
- г) зовнішня та внутрішня.

6. За термінами надання звітність в організації поділяють на такі види:

- а) статистична та описова;
- б) регулярна та епізодична;
- в) в письмовій та усній формі;
- г) зовнішня та внутрішня.

7. Яка звітність покладена в основу роботи інформаційно-аналітичних підрозділів організації?

- а) звітність в усній формі;

- б) регулярна та епізодична звітність;
- в) звітність в письмовій формі;
- г) звітність в усній та письмовій формі.

8. З якою метою формуються звіти в організаціях?

- а) для визначення результату діяльності організації (підрозділу) за певний період часу, виражений в узагальнених відомостях;
- б) для отримання повної картини стану справ в організації;
- в) для представлення органам влади;
- г) для виявлення упущень і недоліків в організації діяльності на конкретній ділянці.

9. Що є предметом звітів в організаціях?

- а) визначення результату діяльності організації (підрозділу) за певний період часу, виражений в узагальнених відомостях;
- б) отримання повної картини стану справ в організації;
- в) фінансові показники діяльності організації;
- г) виявлення упущень і недоліків в організації діяльності на конкретній ділянці.

10. Які напрями підвищення ефективності внутрішнього контролю є актуальними і реалізуються в Україні у теперішній час?

- а) удосконалення системи контролю в публічному управлінні та адмініструванні шляхом цифрової трансформації;
- б) розвиток неформальної освіти для підвищення кваліфікації держслужбовців та рівня знань українців;
- в) вірними є варіанти а і б;
- г) створення умов для більш жорсткого контролю у публічному управлінні та адмініструванні.

ТЕМА 7 КОНТРОЛЬ З БОКУ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Контроль з боку органів місцевого самоврядування. Підзвітність місцевих державних адміністрацій відповідним районним, обласним радам. Контрольні повноваження районних та обласних рад у сфері публічного управління. Контрольні повноваження сільських, селищних, міських рад. Контрольні повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. Повноваження сільського, селищного, міського голів. Контролюючі повноваження органів місцевого самоврядування щодо інших органів виконавчої влади. Контроль стратегічного планування розвитку регіонів, територіальних громад.

Рекомендована література: [1-3; 5-7; 18-22].

Питання теми

7.1. Контрольні повноваження органів місцевого самоврядування.

7.2. Контроль стратегічного планування розвитку регіонів, територіальних громад.

Завдання для самостійної роботи

Кейс №1

Довгострокове планування є одним з основних інструментів вирішення проблем регіонів України, територіальних громад та забезпечення перспектив їх подальшого розвитку. Законом України від 09.07.2022 № 2389-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій» запроваджено єдину систему документів державної регіональної політики на національному, регіональному та місцевому рівнях, до якої належать зокрема, стратегії розвитку територіальних громад». Таким чином, кожна громада матиме власний стратегічний документ свого розвитку на довгострокову перспективу, який відповідатиме стратегічним цілям та пріоритетам Державної стратегії регіонального розвитку та стратегії розвитку відповідного регіону. На виконання вищевказаного Закону Міністерством розвитку громад та територій України розроблено та затверджено наказом від 21.12.2022 року №265 «Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад». Напрацьовані рекомендації допоможуть органам місцевого самоврядування при плануванні довгострокового розвитку громад, оскільки розроблення якісної та ефективної стратегії є запорукою створення сприятливого соціально-економічного середовища на своїй території. Це надзвичайно важливо особливо в умовах війни – масштабних руйнувань інфраструктури та економічного потенціалу, масового переміщення населення та бізнесу з районів ведення бойових дій. Методичні рекомендації направлені на створення єдиного підходу органів місцевого самоврядування до формування стратегічних документів та цілеспрямованої бюджетної політики територіальних громад. Відповідно до методичних рекомендацій, передбачається розроблення стратегій розвитку з використанням територіально-орієнтованого та безпекового підходів, а також RBM-підходу (Results-Based Management – управління, орієнтованого на результат).

Методичними рекомендаціями щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад передбачено уніфікувати стратегії розвитку за структурою та змістом. Особливу увагу рекомендується приділити контролю за

виконанням стратегій розвитку. Так, моніторингу, оцінюванню реалізації стратегії та управлінню ризиками присвячено спеціальний розділ. Також до складу стратегії розвитку необхідно буде надати інформацію про: план її реалізації; про наявність програм, проєктів, спрямованих на її реалізацію; про фінансове забезпечення реалізації стратегії; звіт про результати проведення моніторингу реалізації стратегії; звіт про результати проведення моніторингу плану заходів з реалізації стратегії розвитку територіальної громади.

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій» від 09.07.2022 № 2389-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text>.

2. Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад (2022). URL: <https://mtu.gov.ua/files/.pdf>.

3. Стратегія розвитку Харківської області на 2021-2027 роки (2020). URL: <https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/1026/102538/files.pdf>.

Завдання до кейсу

1. Ознайомитись з інформацією кейсу та із додатковою інформацією за вказаними посиланнями.

2. Надати відповіді на запитання: як можна оцінити стан діючої системи контролю; як зміниться система контролю стратегічного планування розвитку регіонів, територіальних громад із впровадженням нових методичних підходів.

3. Підготуватися до обговорення матеріалів кейсу на семінарському занятті.

Кейс №2

Неформальна освіта

На платформі Дія.Освіта подано освітній серіал: «Регіональна цифрова трансформація» за посиланням: <https://osvita.diaa.gov.ua/courses/regional-digital-transformation>.

На платформі Prometheus подано курс: «Як діяти далі: Державним службовцям про сталий розвиток» за посиланням: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+SDG101+2020_T2.

Завдання до кейсу

1. Для самостійного вивчення одного із вказаних курсів необхідно зареєструватися на платформі Дія.Освіта або Prometheus, пройти навчання, отримати сертифікат про успішне завершення курсу або серіалу.

2. Підготуватися до обговорення на семінарському занятті структури курсу або серіалу, його змісту, форм подання матеріалів, отриманих знань, практичних рекомендацій, компетенцій, змісту та результатів тестування.

Тестовий тренінг

1. До контролюючих повноважень органів місцевого самоврядування щодо органів виконавчої влади відносяться:

- а) відповідальність перед органами місцевого самоврядування за заподіяну місцевому самоврядуванню шкоду;
- б) подання Голови територіального відділення Антимонопольного комітету щодо порушень посадовими особами антимонопольного законодавства України;
- в) сприяння судам, органам прокуратури, іншим правоохоронним органам;
- г) всі відповіді є вірними.

2. Районні та області ради здійснюють контрольні повноваження виключно на їх пленарних засіданнях? Яке з наведених повноважень вказано не в повній його редакції?

- а) заслуховують звіти голів місцевих державних адміністрацій;
- б) приймають рішення про недовіру голові відповідної місцевої державної адміністрації;
- в) приймають рішення про звернення до суду щодо визнання незаконними актів місцевих органів виконавчої влади, які обмежують права територіальних громад у сфері їх спільних інтересів, а також повноваження районних, обласних рад та їх органів;
- г) вносять до Кабінету Міністрів України пропозиції щодо голови відповідної місцевої державної адміністрації.

3. До виключної компетенції сільських, селищних, міських рад віднесено:

- а) заслуховування повідомлень керівників органів внутрішніх справ про їх діяльність щодо охорони громадського порядку на відповідній території;
- б) порушення перед відповідними органами вищого рівня питання про звільнення з посади керівників цих органів у разі визнання їх діяльності незадовільною.
- в) вірними є відповіді а і б.
- г) внесення подань до відповідних органів про притягнення до відповідальності посадових осіб (у тому числі органів виконавчої влади), якщо вони ігнорують законні вимоги та рішення рад і їх виконавчих органів, прийняті в межах їх повноважень.

4. До відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать:

а) внесення подань до відповідних органів про притягнення до відповідальності посадових осіб (у тому числі органів виконавчої влади), якщо вони ігнорують законні вимоги та рішення рад і їх виконавчих органів, прийняті в межах їх повноважень;

б) порушення перед відповідними органами вищого рівня питання про звільнення з посади керівників цих органів у разі визнання їх діяльності незадовільною.

в) звернення до суду про визнання незаконними актів органів виконавчої влади, які обмежують права територіальної громади, а також повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування;

г) вірними є відповіді а і в.

5. Перед ким місцеві органи виконавчої влади несуть встановлену законом відповідальність за заподіяну місцевому самоврядуванню шкоду їх діями або бездіяльністю, а також у результаті невиконання рішень органів та посадових осіб місцевого самоврядування, прийнятих у межах наданих їм повноважень?

а) перед місцевими державними адміністраціями;

б) перед органами місцевого самоврядування;

в) перед органами судової влади та прокуратури;

г) немає вірної відповіді.

6. Якими повноваженнями наділяються органи місцевого самоврядування?

а) реагувати на подання державного уповноваженого, Голови територіального відділення Антимонопольного комітету щодо порушень посадовими особами антимонопольного законодавства України;

б) мають сприяти судам, органам прокуратури, іншим правоохоронним органам у їх роботі щодо забезпечення законності на території розташування цих органів;

в) вірними є варіанти а, б, г;

г) реагувати на інформаційні матеріали від правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю.

7. До єдиної системи документів державної регіональної політики входять:

а) вірними є відповіді б, в, г;

б) документи національного рівня;

в) документи регіонального рівня;

г) документи місцевого рівня.

8. Відповідно до положень «Методичних рекомендацій щодо порядку

розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад» передбачається використання:

- а) територіально-орієнтованого підходу;
- б) безпекового підходу;
- в) (Results-Based Management) RBM-підходу;
- г) всі відповіді є вірними.

9. Розроблення Програми комплексного відновлення території громад повинно спиратися на:

- а) результатах аналізу місцевих стратегічних документів зі зменшення ризиків лих на відповідність національним, регіональним документам, чинній нормативно-правовій базі;
- б) результатах аналізу місцевих стратегічних документів зі зменшення ризиків лих на відповідність Сендайській рамковій програмі зі зниження ризику катастроф на 2015–2030 рр.;
- в) вірними є а, б, г;
- г) за принципом «краще, ніж було» («Build Back Better»).

10. Планується удосконалити систему контролю стратегічного планування розвитку територіальних громад і регіонів України. Які документи необхідно буде додавати до складу стратегії розвитку?

- а) інформацію про план реалізації стратегії; про наявність програм, проєктів, спрямованих на її реалізацію; про фінансове забезпечення реалізації стратегії;
- б) вірними є відповіді а, в, г;
- в) звіт про результати проведення моніторингу реалізації стратегії;
- г) звіт про результати проведення моніторингу плану заходів з реалізації стратегії розвитку територіальної громади.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Органічною складовою навчального процесу є контроль рівня знань здобувачів. Під час вивчення навчальної дисципліни «Контроль в публічному управлінні та адмініструванні» застосовується поточний, контроль за розділами і семестровий (підсумковий) контроль знань. Всі вказані види контролю тісно взаємопов'язані та використовуються з метою стимулювання ефективної роботи здобувачів, забезпечення об'єктивного оцінювання рівня їх знань.

Оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів з дисципліни враховує всі види занять, в тому числі лекційні, семінарські заняття, а також самостійну та індивідуальну роботу.

Перевірка та оцінювання знань здобувачів з дисципліни проводиться кількома методами:

1. Поточний контроль:

- а) оцінювання знань під час семінарських занять;
- б) оцінювання знань з використанням поточних тематичних тестів;
- в) оцінювання завдань самостійної та індивідуальної роботи.

2. Контроль за розділами:

- а) оцінювання знань на основі тестів за темами, що входять до складу розділу;
- б) проведення письмових контрольних робіт за темами, що входять до складу розділу.

Семестровий контроль: проведення заліку.

Після закінчення вивчення навчальної дисципліни підсумковий контроль проводиться у формі заліку і здобувач може набрати протягом семестру від 60 до 100 балів включно.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота							Всього балів
Розділ 1				Розділ 2			
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	60 – 100
9-14	8-14	8-14	8-14	9-14	9-15	9-15	

Шкала: національна та ECTS і критерії оцінювання до визначення рівня знань і навичок

12.1 Шкала оцінювання

12.2 Критерії оцінювання:

- 1) "відмінно" (90-100 балів) – здобувач виявляє всебічні системні і глибокі знання програмного матеріалу, вільно оперує матеріалом, чітко володіє

понятійним апаратом, вмiє аналізувати і робити висновки;

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	
35 – 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

2) "дуже добре" (82-89 бали) – здобувач виявляє широкий професійний кругозір, уміння логічно мислити, виявляє достатньо системне і глибоке знання програмного матеріалу, чітко володіє понятійним апаратом, проте у відповідях допускаються окремі неточності, які не змінюють суті питання;

3) "добре" (74-81 бали) – здобувач виявляє достатньо глибоке знання програмного матеріалу, володіє понятійним апаратом, вмiє аргументувати свої відповіді, проте у відповідях допускаються неточності, які впливають на чіткість розуміння матеріалу;

4) "задовільно" (64-73 бали) – здобувач виявляє недостатньо глибоке знання програмного матеріалу, володіє основним понятійним апаратом, але допускає принципові помилки;

5) "достатньо" (60-63 бали) – здобувач виявляє слабкі знання, у відповідях не точно формулює причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, оперування фактами відбувається на рівні запам'ятовування, допускаються значні помилки;

6) "незадовільно" (35-59 бали) – здобувач виявляє значні прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, у володінні окремими поняттями, не знає більшої частини фактичного матеріалу, не вмiє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, завчивши матеріал без його усвідомлення.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Контроль в публічному управлінні та адмініструванні: конспект лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / Упорядник: С.С. Ткачова – Харків: [б. в.], ДБТУ, 2024 – 86 с.

2. Бакуменко В.Д. Контроль у публічному управлінні та адмініструванні

[Конспект лекцій]. / В. Д. Бакуменко, О.В. Шабінський. – Харків: Вид-во «Смугаста типографія», 2018. – 92 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

3. Технології публічного адміністрування та контроль в публічному управлінні [Текст]: навч. посіб. / В. Д. Бакуменко [та ін.] – Харків: Вид-во «Смугаста типографія», 2018. – 336 с.

4. Державний фінансовий контроль у публічному управлінні : навч. посібн. / Колектив авторів; за ред. В. М. Русіна та Б. С. Шулюк. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. 214 с.

5. Долженков О.О. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності : навч. посіб. / О. О. Долженков. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. – 190 с.

6. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. / Укладачі: О. В. Надьон, І. М. Хмиров, Т. О. Луценко. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 175 с.

7. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / [А. О. Азарова, Л. М. Ткачук, Л. О. Нікіфорова та ін.]. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 181 с.

Допоміжна література

Законодавчі та нормативні акти України

8. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. (дата звернення 25.01.2024 р.).

9. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. Дата оновлення 17.11.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>. (дата звернення 25.01.2024 р.).

10. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI. Дата оновлення 25.09.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3166-17>. (дата звернення 25.01.2024 р.).

11. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016. № 4. с. 43.

12. Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні: Закон України від 26.01.93 № 2939-XII.

13. Про Рахункову палату: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 36, ст.360.

14. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України № 2939-XII від 26.01.93.

15. Про прокуратуру України : Закон України від 28.08.2018 р. № 1697-18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>. (дата звернення 25.01.2024 р.).

16. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Дата оновлення: 02.10.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1700-18>. (дата звернення 25.01.2024 р.).

17. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 року №1402. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>. (дата звернення 25.01.2024 р.).

18. Про національну поліцію: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>. (дата звернення 25.01.2024 р.).

19. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 2882/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>. (дата звернення 25.01.2024 р.).

20. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04 1999р. № 586-XIV. Дата оновлення 20.10.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>. (дата звернення 25.01.2024 р.).

21. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17.06.2014 р. № 508-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>. (дата звернення 25.01.2024 р.).

22. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій: Закон України від 09.07.2022 № 2389-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text>. (дата звернення 25.01.2024 р.).

23. Положення про Головне контрольне ревізійне управління України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27.06. 2007 р. N 884.

24. Положення про Державну податкову службу України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227.

25. Про утворення Державної аудиторської служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 р. № 868. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/868-2015-%D0%BF>. (дата звернення 25.01.2024 р.).

26. Інструкція про порядок проведення перевірок, ревізії Рахунковою палатою. Затверджена Постановою Колегії Рахункової Палати від 03.12.99 № 25-1.

27. Про затвердження змін і доповнень до Інструкції про порядок проведення ревізій і перевірок органами державної контрольно-ревізійної служби в Україні, затвердженої наказом Головкиру України від 03.10.97 N 121 (із змінами і доповненнями).

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Сайти органів державної влади України

28. Верховна Рада України. URL: <http://rada.gov.ua>.

29. Президент України. URL: <http://www.president.gov.ua>.

30. Рада національної безпеки і оборони України. URL: <http://www.rainbow.gov.ua>.

31. Верховний Суд України. URL: <https://supreme.court.gov.ua>.

32. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. URL: <https://ombudsman.gov.ua>.

33. Офіс Генерального прокурора України. URL: <https://www.gp.gov.ua>.
34. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua>.
35. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
36. Інформація про інші органи виконавчої влади: служби, агентства, інспекції, ЦОВВ зі спеціальним статусом, колегіальні органи, інші ЦОВВ, місцеві органи влади. URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog>.
37. Ліга Закон. – Головний правовий портал України. URL: <http://search.ligazakon.ua>.
38. Нормативні акти України. URL: www.nau.kiev.ua.

Навчальне видання

КОНТРОЛЬ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ

Методичні вказівки
для самостійної роботи

Упорядник:

ТКАЧОВА Світлана Сергіївна

Формат 60 x 84 1/16. Гарнітура Garamond
Авторських арк. – 1,5. Умовн. друк. арк. – 2,5.

Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських 44